

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus: Kde jsme teď?
Aneb kvalitativně nová fáze
koronavirové éry

Otázka IVK: Jaká je
budoucnost české energetiky
po Vrběticích?

Jiří Weigl: Nestačí měnit
ministry zdravotnictví

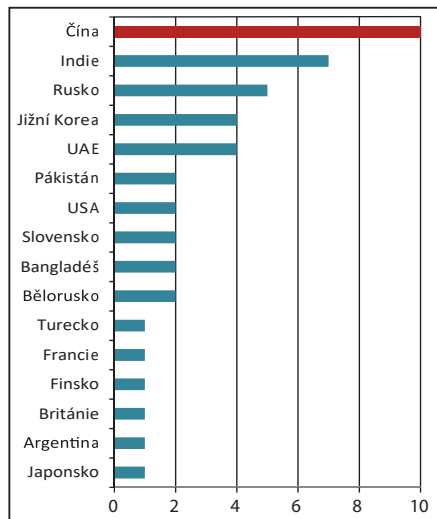
Rozhovor: Václav Klaus
k třiceti letům ODS

Ivo Strejček: Duch Josepha
McCarthyho obchází Česko

Václav Klaus: Velký ekonom
Robert Mundell

DUBNOVÝ GRAF IVK

Jaderné reaktory ve výstavbě

Pozn.: data k 1. červenci 2019
Pramen: World Nuclear Industry Status Report 2019

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 30. 4. 2021

Kde jsme teď? Aneb kvalitativně nová fáze koronavirové éry*

Václav Klaus

Sešli jsme se, dá-li se tomuto virtuálnímu aktu říkat setkání, abychom opět – po několika měsících – vyjádřili svůj silně kritický názor na události spojené s koronavirovou epidemií a na jejich interpretaci. Výrok v nadpisu je prezentací naší nové – nikoli radostné – hypotézy o tichém, hlasitě nevytrubovaném, ale o to nebezpečnějším přesunutí se do další fáze koronavirové éry, která ztrácí charakter dočasnosti. V tom je její novost. Ano, je to z naší strany hypotéza, že nastává nová kvalita.

Jak bylo naznačeno v úvodních poznámkách Dr. Weigla, původně jsme zamýšleli – s nemilým odstupem času – pokřtít (nebo aspoň připomenout) sborník textů „Rozum proti kovidové panice“, ale pouhý křest by už byl příliš opožděný. A bylo by to málo. Tato knížka žije již třetí měsíc svým vlastním životem a jsme rádi, že si našla nemálo čtenářů.

Prožíváme změnu epidemické situace, změnu záměrně zamlčovanou a minimalizovanou vládou.

Teď, v závěru dubna, jsme vydali, měřeno počtem stránek, daleko skromnější publikaci s názvem „Znovu o covidové hysterii: Kde jsme teď?“. Naše dnešní setkání-nesetkání je i jistou formou prezentace tohoto nového textu. Ptáme se „Kde jsme teď?“, protože jsme přesvědčeni, že jsme kvalitativně jinde, jinde než před několika měsíci. Prožíváme

– změnu epidemické situace, změnu záměrně zamlčovanou a minimalizovanou vládou, Ministerstvem zdravotnictví a částí na vládu napojených epidemiologických odborníků (či spíše aktivistů za odborníky se považujících);

– změnu atmosféry v české společnosti, charakterizovanou jak zesilující rezignací veřejnosti na svůj odpor proti plošným opatřením, které vláda už čtrnáct měsíců

provádí, tak jejím zrcadlovým jevem, kterým je arogantním chováním vlády přesvědčené, že tak, jak jedná, jednat – protože jí to prochází – může. Tyto procesy v české společnosti sice věrně sledují to, co se děje v okolním světě, zejména v našem evropském sousedství, ale mají jako obvykle svá česká specifika, bohužel – ve srovnání s některými okolními zeměmi – nikoli taková, na které by byl důvod být pyšný.

Prožíváme změnu atmosféry v české společnosti, charakterizovanou zesilující rezignací veřejnosti na svůj odpor proti plošným opatřením.

– kumulaci vedlejších nepříznivých důsledků protikoronavirové politiky v oblasti ekonomiky, financí, vzdělávání, duševního a fyzického zdraví, mezilidských vztahů. Ty ve svém součtu znamenají likvidaci

EDITORIAL

Díky o něco stručnější, ale hutné anketě se dubnové číslo Newsletteru IVK rozkračuje nad poměrně širokou paletou témat posledních dní. Sledující klesající pandemická čísla jsme žili v průběhu dubna v naději, že na konci měsíce bude již možné uspořádat normální společenskou akci alespoň ve venkovních prostorech a po dlouhých měsících virtuálního života se sejít i skutečně. Plánovaný křest knihy *Rozum proti kovidové panice* a představení nového Newsletteru plus však přes veškerý pozitivní vývoj nezbylo než uspořádat opět pouze online a s velmi omezeným počtem řečníků. Úvodní slova Václava Klause a Jiřího Weigla si můžete přečíst na následujících stránkách. Záznam celé akce včetně vystoupení profesora Berana pak naleznete na našem webu a YouTube.

Tématem měsíce byly bezpochyby Vrbědice a následné vyhocení česko-ruských vztahů. V Newsletteru k tomu přetiskujeme text Václava Klause a tématu, byť z trochu jiného úhlu pohledu, věnujeme i anketní otázku. Ptáme se na to, jaká budoucnost čeká českou energetiku právě po Vrběticích? Jeden z respondentů

* Úvodní teze on-line představení nové publikace o kovidové hysterii, 28. dubna 2021.

(Pokračování ze strany 1)

shrnují svou širší odpověď do jednoho slova – neveselá.

Vrběticím se ve svém komentáři *Duch Josepha McCarthyho obchází Česko* nepřímo věnuje i Ivo Strejček. Obhajuje v něm právo na vlastní názor, na pochybnosti a kladení otázek. „Jak prokázal Joseph McCarthy, čím nesmyslnější obvinění, tím hůře se mu dá bránit,“ napsal ve své knize eseje *O Americe a Američanech* John Steinbeck. Některé věci mají evidentně tendenci se opakovat.

Zapadnout by však nemělo ani dubnové výročí třiceti let od vzniku ODS. Část jednoho z rozhovorů jejího zakladatele na toto téma naleznete rovněž na následujících stránkách. V samém závěru vydání se pak Václav Klaus ohlíží za životem laureáta Nobelovy ceny, autora teorie optimální měnové zóny, ekonoma Roberta Mundella.

Filip Šebesta

normálního života společnosti. Ničivé důsledky těchto plošných opatření jsme kritizovali od samotného počátku, jak ohledně jejich neúčinnosti v medicínské oblasti, tak ohledně jejich bohužel účinnosti ve všech dalších oblastech lidských životů.

Akutní medicínská fáze koronavirové krize je pravděpodobně za námi, alespoň data to naznačují. Nevidět to – jak nám předvádějí nomenklaturní epidemiologové – je hrubým atakem na realitu a na myšlení lidí. V rámci dělby práce mezi řečníky našeho dnešního setkání toto téma nebudu rozebírat, ponechám ho skutečnému odborníku, prof. Beranovi.

Já ve svých úvahách vycházím z triviální teze, že koronavirus SARS-CoV-2 tu s námi zůstane (ve všech svých cizokrajně se tvá-

řících mutacích) a že to budou obhájci koronavirových lockdownů a dalších, život omezujících a degradujících opatření používat k falešnému ospravedlňování těchto opatření. Jejich neúčinnost na straně jedné a jejich nepřijatelnost pro velkou část veřejnosti na straně druhé jsou pro mne naprosto zřejmé a neoddiskutovatelné.

Smutným, trochu nečekaným, ale přesto charakteristickým rysem současné reakce veřejnosti je její rezignace, podvolení se, přijetí tvrzení o marnosti vzpírání se, rezignace na to, že jde o opatření dočasná, smíření se s tím, že nastala nová fáze vývoje moderní společnosti, která už není a nemá být charakterizována svobodou a demokracií, ale vládou osvícených elitářů, kteří vědí lépe než my, co je pro nás všechny dobré a nezbytné.

Většinou tichý, ale v řadě případů i hlasitý odvážný vzor proti vládním opatřením nejrůznějšího druhu byl charakteristickým rysem fáze předcházející. Ta už je bohužel za námi. Toto vítězství rezignace je předpokladem a předstupněm vítězství vlád (a jejich tzv. expertů, u nás shromážděných kolem tzv. Mezioborové skupiny pro epidemické situace) nad lidskou svobodou. Tuto expertní skupinu však nikdo oficiálně nejmenoval, podivnou legitimitu jí dává nový ministr zdravotnictví.

To, co se kolem nás děje, je důsledkem a projevem nově utvářené ideologie, kterou pro srozumitelnost nazýváme kovidismem. Kovidismus není nemocí. Je světovým názorem, kterému se podařilo nalézt nově se tvářící motiv, důvod, ospravedlnění právě probíhající obrovské extenze role státu ve společnosti současného světa a ji doprovázejícího omezení svobody člověka. Jde to tak daleko, že kovidismus už pomalu přestává argumentovat covidem, začíná mu stačit obhajovat nejrůznější restrikce

lidské svobody jako dobro samo o sobě. Kovidismus je konec konců blízkým příbuzným komunismu, stejně jako on lidem pod vznešenými hesly odebírá svobodu a vnucuje jim, že je to nezbytné a pro ně dobré.

Akutní medicínská fáze koronavirové krize je pravděpodobně za námi, alespoň data to naznačují.

To, co říkám, není žádné, realitě vzdálené teoretizování. Je to deskripce chování a uvažování naší vlády, našich ministrů zdravotnictví, našich vymýšlečů a podporovatelů na dluh financovaných kovidových plateb (v rozměrech stovek miliard korun), našich nezodpovědných likvidátorů školství a výchovy mladých generací, našich znovu se objevivších vyžadovatelů jedné nediskutovatelné pravdy. Politici s vyvoláváním škod, které svým rozsahem přesahují škody způsobené epidemií samotnou, nemají problém, protože jim to dává možnost zbavovat se demokratických omezení svého jednání, svého vládnutí. O tom všem podrobněji píšeme v našem dubnovém Newsletteru Plus.

V posledních týdnech stále suverénněji pronášené výroky premiéra Babiše, ministra Hamáčka, ministra Arenbergera a naprosto pomýlené postoje zástupců MeSESu a s ním spojených kváziodborníků je třeba rezolutně odmítnout. Nelze akceptovat – stále více jako samozřejmost interpretovanou – povinnost rouškování, testování, očkování jako předpokladů otevření života země. Nelze ji akceptovat jako novou normalnost, se kterou se máme smířit. Politikům a jejich expertům je v tomto ohledu třeba říci rezolutní NE.

28. dubna 2021

NABÍZÍME

Rozum proti kovidové panice. Institut Václava Klause 2021.

Institut Václava Klause se centrálním tématem naší doby – tématem Covidu a jím vyvolanými plošnými restriktivními, karanténními opatřeními – zabývá nepřetržitě od okamžiku příchodu epidemie do naší země, tedy od počátku roku 2020. Již v dubnu 2020 IVK vydal knihu *Karanténa*, v srpnu následoval sborník ekonomických textů *Ekonomické aspekty koronakrize* a v závěru roku publikoval Václav Klaus knihu *Karanténa 2.0*.

Nová kniha **Rozum proti kovidové panice** je sborníkem textů předních osobností české medicíny ale i společenskovedního světa. Skupinu autorů spojuje klidný, racionální a paniku nešířící přístup k tématu; nepřítomnost ambic zneužít tohoto tématu k jakýmkoli svým vlastním politickým, akademickým či byznysovým výnosům a efektům; hledání rozumného přístupu politiky a zdravotnictví nejen k nemoci jako takové, ale i k odvrácené straně rozsáhlých plošných restrikcí a odmítání spikleneckých a konspiračních teorií vzniku epidemie.

Do knihy svými texty přispěli Václav Klaus, Jiří Beran, Jan Pirk, Pavel Kolář, Cyril Höschl, Roman Šmucler, Jan Žaloudík, Pavel Bém, Vladimír Čížek, Aleš Franc, Miroslav Macek, Vít Mareček, Vladimír Pikora, Lukáš Pollert, Michal Semín, Jan Skopeczek, Jaroslav Svoboda, Aleš Valenta, Jiří Weigl a Petr Winkler.

208 stran, 290 Kč

objednávky na: www.institutvk.cz

OTÁZKA IVK

Jaká je budoucnost české energetiky po Vrběticích?

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

„Vrbětice“ za zásadní zlom ve zhoršení česko-ruských vztahů nepovažují. Byl to „pouze“ brutální akcelerační již dlouhodobě a programově vyhraněných vztahů s Ruskem. Vykreslování Ruska jako pro Českou republiku hrůzu hrůz bylo v posledních letech ideologickou osou snad všech parlamentních stran v čele s TOP 09 a ODS.

Zda bylo podtextem nesmyslného zhoršování vztahů s Ruskem dosáhnout vyloučení ruské firmy ze soutěže na dodavatele dostavby a modernizace české jaderné energetiky, nevím, každopádně se tak po „Vrběticích“ stalo. Ve světě není nekonečně mnoho firem, které mají zkušenosti, technologie a finanční robustnost pustit se úspěšně do stavby jaderných bloků. Pro nás po vyloučení Rosatomu tak už v úvahu přicházejí snad jen Francouzi, Jižní Korejci (obojí prý ale neumějí tak velký výkon, jaký požadujeme v Dukovanech, instalovat) nebo americký Westinghouse (jehož technologie jsou zastaralé a finanční situace nevalná). Očekávám tedy, že výsledkem českého politického antiruského šílení bude fakt, že s jadernou energetikou v Čechách je konec. Končíme i s těžbou uhlí, uhelné elektrárny odstavujeme, a tak s postupem doby budeme stále více odkázáni na německo-ruský plyn, neboť Německo (i přes americký odpor) plynovod Nord-Stream 2 z Ruska dokončí. Navázání na z Německa nakupovanou energii významně zvýší naši politickou závislost na této zemi se vším, co to znamená.

„Vrbětická hysterie“ jako symbol české politické hlouposti a krátkozrakosti pro mě v důsledku znamenají postupný konec české jaderné energetiky a dokončení německého ovládnutí středoevropského prostoru.

Petr Nečas
bývalý premiér ČR

Již v tuto chvíli je jasné, že cena případné dodávky nového bloku v Dukovanech bude v důsledku politicky motivovaného odstranění 2 uchazečů z Číny a Ruska minimálně o 20 % vyšší, než by byla při účasti původních 5 firem. Navíc i u zbývajících uchazečů zůstávají otázky. Westinghouse se odmítá zúčastňovat tendrů, kde nemá

od vládních institucí USA, včetně zpravodajských služeb, garantováno vítězství. Ostatně, není náhoda, že firma vyjádřila poprvé veřejně zájem zúčastnit se tendru až po vyrazení Rosatomu. Jihokorejský projekt může mít problémy při pilotním licencování a výstavbě v eurounijních podmínkách. Francouzský projekt bude mít při požadovaném výkonu a dostupnosti vody z řeky Jihlávky problémy s chlazením. Snadno se může stát, že tento tendr dopadne neúspěšně.

Naše země se také může dostat do problémů s tlakem na společná pravidla EU pro provoz jaderných elektráren. Kdo může garantovat, jaká budou po roce 2035 nebo 2045? Budeme vůbec moci provozovat nějaké jaderné bloky? A kdy stanou v čele německé vlády Zelení a nastane proces eurounižace Energiewende včetně odchodu od jádra? Už letos nebo až za 4 roky? Společně s útlumem uhlí a tím pádem nedostupností menších elektrárenských bloků okolo 100–200 MW výkonu vhodných pro vyrovnávání dodávek do sítě jako zálohy pro obnovitelné zdroje, to povede k masivní závislosti na zemním plynu. A protože obnovitelné zdroje i při použití moderních technologií výroby a ukládání energie mají v našich přírodních podmínkách maximální potenciál cca 25% na energetickém mixu a výroba z jádra spadne hluboko pod 40% podíl, výsledek bude jednoznačný. Totální, nedobrovolná a z venku vynucená energiewendizace české ekonomiky s ještě masivnější závislostí na zemním plynu, než bude mít Německo.

Miroslav Grégr
bývalý ministr průmyslu a obchodu

František Hezoučky
bývalý ředitel jaderné elektrárny Temelín

Aktualizovaná státní energetická koncepce (ASEK) počítá s výstavbou 3–4 nových jaderných bloků, doplněnou obnovitelnými zdroji. Dle našeho názoru, po technické stránce, byly nabídky čínské firmy a Rosatomu nejlepší. U Rosatomu byla potenciálně možná i největší účast českého průmyslu, pokračující do budoucna i v zahraničí. Pro konkurenční firmy přišla vrbětická kauza, s nadsázkou řečeno, jako dar z nebes. Bohužel – i v neprospěch českého průmyslu.

Nedomníváme se, že je možné v době celosvětově stále rostoucí globalizace přetrvat všechny technické, obchodní i společenské

vazby, zatáhnout železnou oponu, vyhlásit studenou válku. To už tu bylo. I kovidová pandemie ukazuje, jak je svět propojen, jak se musí spojit síly v boji proti globálnímu nebezpečí. Studená válka by významně poškodila český průmysl, české národní hospodářství, vrhla by nás na léta nazpět.

Jan Mládek
bývalý ministr průmyslu a obchodu

Budoucnost české energetiky po Vrběticích je plynová. Zdá se, že pokusy stavět další jaderné bloky v ČR v dohledné době skončí. Proč to nevypadá s jadernou energetikou u nás dobře? Před Vrběticemi ze 4 uchazečů o výstavbu Dukovan byli jen dva reální: Korejský KHNP a ruský Rosatom. Ti skutečně úspěšně staví jaderné elektrárny. Korejcům se v Abú Dhabí podařilo uvést letos v dubnu do provozu první reaktor jaderné elektrárny Barakah. Stavět začali v roce 2012. Rosatom loni dokončil a spustil jadernou elektrárnu Ostrovec v Bělorusku. Že by něco dostavěli v poslední době Westinghouse a EDF se říci nedá. EDF staví v současné době dvě jaderné elektrárny. Jednu ve Francii ve Flamanville od roku 2007 a ne a ne ji dostavět. Poslední termín spuštění je rok 2022. Náklady mezitím stouply ze 3,3 mld. euro na 19,3 mld. euro. Podobné je to ve finském Olkiluoto, kde EDF staví jadernou elektrárnu od roku 2005 a poslední termín spuštění je též rok 2022. Americko-kanadská firma Westinghouse Electric Company v roce 2017 požádala o ochranu před věřiteli podle článku 11 amerického bankrotového zákona. Následně ukončila na neurčito výstavbu jaderné elektrárny v lokalitě Summers v USA. Shrnutí a podtrženo: v tuto chvíli, díky vyrazení Rosatomu po Vrběticích, existuje jediná firma, která je schopná v ČR postavit jadernou elektrárnu a tou je korejská KHNP, k tomu ovšem potřebuje souhlas Francie, která drží „jaderné razítko EU“ a podporu USA. KHNP nejspíše nedostane ani jedno ani druhé a jádro se tedy v ČR stavět nebude.

Co tedy bude? Budou se stavět plynové elektrárny, což vlastně předpokládá i stále platná energetická koncepce ČR. Ta pracuje s dvěma variantami budoucnosti české elektro-energetiky: 1. OZE, jaderné elektrárny a plyn, 2. OZE a plyn. Minulý týden jsme přepnuli na variantu 2, se kterou se vždycky počítalo, ale kterou jsme nechtěli. Jen zbývá dodat, že při této variantě budeme platit „jak mourovat“ a pokud nebude dostavěn Nord Stream II, a budeme závislí

na „Freedom Gas“ z USA či na plynu z Kataru, tak jako „dvojnásobně mourovatí“. Zatím to akorát nikdo neřekl těm, co to budou platit: tedy spotřebitelům a daňovým poplatníkům ČR.

Jiří Kobza
poslanec SPD

Neveselá. Ukvapené vyřazení Rosatomu z účasti ve výběrovém řízení na dostavbu jaderné elektrárny Dukovany znamená, že k realizaci této dostavby vůbec nedojde, protože nikdo ze zbývajících pretendentů na tuto zakázku ji není schopen realizovat – technicky, technologicky, logisticky, finančně. Strategickým vítězem této fatální chyby budou na evropském kontinentě Německo – a Rusko.

Německý zájem je zcela evidentní. Dotlačit postupně všechny státy Evropské unie k odchodu od uhlí a jádra coby zdrojů energie, být lídrem v oblasti vývoje tzv. obnovitelných zdrojů, prodávat zde ostatním státům své technologie a hlavně jim dodávat za těžké peníze do jejich plynových elektráren „německo-ruský“ plyn z nyní dokončovaného plynovodu Nord Stream II. Na který, mimochodem, bude skrze plynovod Gazela napojena i někdejší česká plynovodná soustava, nyní v německém vlastnictví.

A současně porostou ceny plynu i ode všech případných alternativních dodavatelů. Bude to velká rána pro český průmysl, na kterém je české národní hospodářství postaveno a pocítí to citelně i čeští obyvatelé. Třeba si pokaždé, když se podívají na účet za plyn, vzpomenou, koho tehdy volili.

ČEZ, jakožto provozovatel našich jaderných elektráren, má ohromný potenciál skrze příjmy z exportu elektřiny přivádět do českého státního rozpočtu nemalé finanční prostředky a umožňovat tak gigantický státní a veřejný dluh. To by byl mj. jeden z hlavních efektů dostavby Dukovan (a Temelína). Naše země by se tak mohla stát evropskou energetickou velmocí. S touto vidinou je nyní, „po Vrbětících“ konec.

To, že česká vláda podlehla v otázce vyřazení Rosatomu z tendru na dostavbu Dukovan tvrdému, hlavně zahraničnímu, tlaku a nehájila vitální české národní zájmy, nás tak přijde ve všech směrech enormně drah. Nejenom proto, že Rosatom nabízel velmi výhodnou cenu a – na základě precedentu projektu výstavby maďarské elektrárny Paks – minimálně čtyřicetiprocentní podíl domácího průmyslu. Bohužel, naší pátou kolonou tolik protěžovaný, Westinghouse není po bankrotu a přechodu pod finanční brokery technologicky ani finančně schopen se ke stavbě takového rozsahu a takové důležitosti vůbec kvalifikovat.

Kdo komu tedy vlastně slouží?

Jiří Běhounek
poslanec ČSSD, bývalý
hejtman kraje Vysočina

Vývoj energetické situace a přístupů v Evropě, snaha odejít od uhlí, nekončící diskuze o stavbě V. bloku v Dukovanech ale i nejasnosti okolo úspor energií mě vedou k přesvědčení, že ČR čeká velmi zásadní diskuze o Energetické koncepci ČR na příštích 10–20 let. Bez komplexního rozboru situace a návrhu postupů i s ohledem na rozvoj ekonomiky se dále nedostaneme. Čímž vyjadřuji názor, že Vrbětice s budoucností české energetiky souvisí minimálně.

Vladimír Wagner
jaderný fyzik

Energetika je obor, který potřebuje dlouhodobější strategickou koncepci. Zvláště, pokud se jedná o tak velkou a dlouhodobou investici, jako jsou reaktory III. generace, nelze se obejít bez širší politické a společenské shody a spolupráce. Nejen výstavba, ale hlavně provozování jaderného bloku trvá desetiletí. Tato shoda musí být spojena s kompromisy na všech stranách. Žádné řešení není ideální a každé má svá pozitiva a negativa. Česko v každém případě potřebovalo postupně přejít od uhelných zdrojů, které tvořily a stále tvoří velkou část našich dodávek elektřiny a tepla, k jiným. Vzhledem k omezeným možnostem využití obnovitelných zdrojů daných našimi geografickými podmínkami, a hlavně omezenými možnostmi akumulace energie, mohou tyto uspokojit pouze menší část našich potřeb. Větší část musí tvořit zdroje nezávislé na počasí, v daném případě plynové nebo jaderné.

Vzhledem ke stále se zvětšujícímu tlaku EU na snižování produkce CO₂ se zvětšuje tlak na uzavření uhelných bloků. I využití plynu, který se k nám navíc dominantně dováží z Ruska, i když přes Německo, se tak problematizuje. Nejrozumnější by tak bylo právě vybudování nových jaderných zdrojů. Bohužel, i když je postoj české společnosti k jaderné energetice relativně pozitivní, shoda na tom, jestli stavět, byť zatím jeden nový blok v Dukovanech, už není. Ještě větší neshody panují u finančního modelu a výběru dodavatele. Problém je, že se politické strany nedokážou dohodnout ani na tom, že nebudou téma energetiky zneužívat k politikaření a politickému boji. Na jedné straně tak souhlas s vyřazením čínského a nyní i ruského dodavatele vedl ke shodě, že výběr nebude postaven na tendru hledajícím bezpečnostní, tech-

nologické a ekonomické optimum, ale půjde o geopolitický a ideologický výběr. To situaci zjednodušilo.

Pokud by nyní už byly jednotlivé politické subjekty ochotny spolupráce a kompromisu, mohla by se záležitost posunout. Tři zbývajících potenciálních dodavatelé jsou v principu schopni požadovaný blok dodat, pokud se smíříme s pravděpodobnými ekonomickými a dalšími dopady zúžení výběru. Ovšem shoda v dalším postupu v energetice však i tak nenastává. A dokud shoda není, lze těžko takto dlouhodobé a velké investice realizovat. V tom situace zůstala stejná.

Přemysl Souček
energetický portál
iUHLL.cz

Nastalá situace nám umožňuje v energetice udělat dva důležité kroky. Za prvé můžeme a musíme přestříhnout pomyslounou pečnou šňůru, která nás v jaderné energetice pojila s Ruskem. Tím bychom se měli vystříhat možnosti dostat se do podobné situace jako Maďarsko, kde se po sedmi letech od podpisu smlouvy o elektrárně Paks ještě nekoplo do země. Za druhé můžeme a musíme dát EU jasně najevo, že dokud nepostavíme nové jaderné bloky, nebudeme ve velkém odstávat uhelné elektrárny, protože bychom za ně neměli spolehlivou náhradu. Tu v našich podmínkách obnovitelné zdroje nedokážou obstarat a rozsáhlý přechod energetiky na plyn by byl jen drahým přechodným řešením. Emisně by takový krok přitom pro globální klima – kvůli kterému se přitom celá dekarbonizace dělá – vyšel přibližně stejně, jako bychom zůstali u uhlí. Zároveň by to znamenalo velké zvýšení dovozní závislosti.

Se zbabělými, či aktivistickými politiky je však možné, že se jádro dá „k ledu“ a k radosti zelené lobby bude stát mohutné podporovat OZE, na což si půjčí další stamiliardy. Chybějící kvanta životně důležité elektřiny se pak budou dovážet. Dokud bude odkud...

Pavel Janeček
bývalý předseda
představenstva
Pražské plynárenské

V měsících a týdnech před odhalením skandálu Vrbětice řešila Česká republika v evropském kontextu právo na vlastní energetický mix se zvláštním důrazem na jadernou energii a plyn. Protože však evropskou energetiku neřeší energetici, je celá diskuse vymezena tématem bezhlavé dekarbonizace, rozumějme snižováním emisí CO₂. Uvědomují si bezuhlíková věro-

zvěsti, že jednotkou, která rozsvítí, zatopí a vyrobí, není CO₂, ale Watt případně Joule? V žádném případě netvrdím, že ekologický aspekt není důležitý, avšak vždy v uvedeném kontextu širší udržitelnosti. Česká energetická soustava je postavena a provozována jako robustní a spolehlivá nejen co do zdrojů, ale také co do systémové a distribuční infrastruktury. Aktuální evropský konsent je ovšem v rozporu se strukturou nejen našeho stávajícího energetického mixu. S váháním bere na milost jadernou energetiku, plyn jen dočasně a ideologicky akcentuje obnovitelné zdroje. Zcela vylučuje uhelnou energetiku. Ta je ovšem jediná, kde je ČR zcela soběstačná! Uvědomujeme si, že ve středoevropské potrubní síti je fyzicky pouze ruský plyn? Že dodávky do obou jaderných elektráren v ČR dodává ruský TVEL, protože ruské palivo našim reaktorům lépe vyhovuje než Westinghouse? Potlačení zemního plynu v energetickém mixu nebude možné kompenzovat obnovitelnými zdroji jednoduše proto, že slunce u nás svítí jen tisíc hodin do roka. Pokud se nevrátíme k uhlí, zbývá tedy jádro a ruské jaderné palivo. Závislosti na Rusku se tak nezabavíme, ba možná naopak. Nejsm si jist, zda si tyto souvislosti různí političtí komentátoři a táborevní řečníci uvědomují. Názor, že nedodávání zemního plynu do České republiky poškodí Rusko více než nás, nechávám zcela bez komentáře.

Green Deal se bez plynu provést nedá. Nedokončení Nord Stream 2 z politických důvodů paradoxně může zastavit snižování emisí, protože při nedostatku zemního plynu nebude možné zajistit dostatečnou stabilitu sítí, v níž už na západ od nás nebudou jaderné elektrárny, jinak než vynuceným návratem k uhlí. Úplně nahradit dodávky ruského plynu do Evropy plynem americkým či jiným je v horizontu deseti let

kapacitně nemožné, o ekonomice nemluvě. Jako by nám Green Deal k sebepoškozování nestačil, osolme si ještě otevřenou ránu politickým pohledem na energetiku.

Ta si to přitom opravdu nezaslouží. A především si to nezaslouží Česká republika a její občané, jejichž životní úroveň a prosperita byly dosud založeny na dostupné ceně energie.

Alena Vitásková
Institut Aleny Vitáskové,
bývalá předsedkyně
Energetického
regulačního úřadu

Možný zločin (Vrbětice) prezentován vládou politických alchymistů, bude mít negativní dopad na budoucnost české energetiky, na každého občana. Věříme, že po volbách nastoupí politici, kteří budou umět sjednat nápravu.

Nedostatek energetických zdrojů je hrozba pro všechny státy EU, českou energetiku nevyjímaje. Pokud bude Rosatom vyloučen z tendru, vyřadí se významná konkurence, tím se zvýší cena. Požadované technické parametry nikdo z dalších možných dodavatelů doposud nikde nerealizoval. Bude to drahé s nejasným výsledkem. Nebo bude tendr zrušen. Přicházíme tak o důležitý energetický zdroj. Nepřipravujeme se na plynové zdroje, jako Německo. Končí uhelné elektrárny a centrální teplárenské zdroje. Výpadek zdrojů nelze nahradit zelenou energií, která tvoří jen část energetického mixu. Vývoj nových technologií (vodík) negarantuje potřebné dodávky energií za přijatelné ceny.

Pokud bude ideologický marasmus pokračovat, musí občané ČR počítat s dramatickým

růstem cen energií, jejím nedostatkem, zhoršením energetické bezpečnosti a kvality dodávek. Budeme mít nedostatek energetických zdrojů, staneme se závislí na dovozu a nebudeme mít odkud dovést (doposud elektřinu vyvážíme).

Milan Vidlák
časopis Šifra

Nejsm zrovna expert na energetiku, tak odpovím spíše obecněji. Poté, co naši političtí představitelé předvádějí v posledních dnech, kdy ještě trumfli své vrcholné herecké výkony z časů takzvané pandemie, se domnívám, že naši energetickou spotřebu bohatě pokryjí stávající zdroje, například Temelín. Poškození ekonomiky vlivem více než roční ekonomické „odstávky“ totiž přispěje k tak velkému poklesu ekonomiky, a tím pádem i snížení životní úrovně obyvatel, že se výrazně sníží i energetická spotřeba. Vezměte si jen, jak obrovské množství firem nutně zkrachuje a kolik lidí se octne bez práce, čímž se nutně sníží kupní síla obyvatelstva, a tím pádem i poptávka a objem výroby. Není to záležitost na měsíce, ale na dlouhé roky. Nic už zkrátka nebude jako dřív, nová globální ekonomika bude úplně jiná.

A kdyby nám náhodou přesto chyběla elektřina a potřebovali jsme si na něco posvítit, naši němečtí přátelé nám sem jistě fouknou ze svých větrníků nebo nám pustí trochu plynu z Nord Streamu 2. Za odměnu, že budou moct obsadit a posílit obchodní pozice, které my možná vyklidíme vzhledem k tomu, jak moc se ztrapňujeme v zahraniční politice a jak nedůvěryhodnými a směšnými se stáváme. ■

Václav Klaus ke kauze Vrbětice

1. Celá kauza Vrbětice je česko-český předvolební problém vyhraněný tím, že výrazně ubývá příležitosti ke zneužívání covidu, k zahlcování veřejnosti zprávami o úžasných politických krocích vlády k zabrzdění covidové epidemie. Česká politika v očích veřejnosti prohrála covidovou válku, a proto utíká do války s Ruskem. Týká se to jak vládní koalice, tak vládní opozice. Jak ti, tak oni mají pocit, že před volbami prohrávají, proto spustili tuto kauzu.

Všichni teď řeší Rusko, tajné služby, všichni jsou najednou odborníky na novičky a zahraniční kšeftování Česka se zbraněmi. Vyhroutil jsme vztah s Ruskem. Na takovýto střet s velmocí musíme být připraveni, musíme mít trumfy v ruce, nemůže to být úkol pro ministra, který je tři hodiny ve funkci. Naše bezradnost se projevuje i v tom, jak na to reaguje svět. Asi tuší, že je to česko-český problém a ukázka nezodpovědnosti české zahraniční politiky.

Načasování jsme měli v rukou zcela my, pokud si sobotní tiskovou konferenci premiéra Babiše a vicepremiéra Hamáčka nevysvětluje jako pokus zabránit tomu, aby zprávu BIS vynesl na světlo světa týdeník Respekt, což by bylo ukázkou neschopnosti vlády. To my jsme si vybrali sedm let starou kauzu, jejíž nedořešení do dnešního dne je symbolem neschopnosti naší vlády a jejich složek.

2. Opakovaně říkám, že primárně nejde o česko-ruský problém. Náš dlouhodobě složitý vztah s Ruskem je používán jenom jako záminka k obhajobě postojů části naší politické scény vůči kauze Vrbětice. Pro českou veřejnost je málo pochopitelné, co vůbec ve vrbětických skladech bylo, jaké zbraně tam byly skladovány, jaké podivné obchody se zbraněmi u nás mohou soukromníci (naši či cizí) provádět, jaké zahraničně-politické hry se s vědomím či bez vědomí českého státu hrají. Zcela postrádáme elementární argumentaci o tom, jaký by Rusko – jako světová velmoc – mohlo mít zájem se ve Vrbětících vůbec angažovat.

3. S prezidentem Zemanem jsem před týdnem mluvil, ale tomu, v co se celá tato kauza vyvinula, nerozumím. Nemám sebemenší informaci o tom, jestli měli Babiš s Hamáčkem tu podporu, o které se v médiích mluví. Kdyby ji měli, pak nedělnímu vyjádření prezidenta Zemana nerozumím. Kdyby ji neměli, pak asi prezident nechce provedená opatření vůči Rusku následně zpochybňovat a celou situaci vůči mezinárodní komunitě dále komplikovat.

Václav Klaus
podklad pro rozhovor o kauze Vrbětice na Frekvenci 1,
27. dubna 2021

Nestačí měnit ministry zdravotnictví

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Troufám si tvrdit, že dnes, v současné fázi koronavirové krize jde spíše než o boj s ustupující novou nemocí o zásadní střet s lidmi, kteří této záminky zneužili k frontálnímu útoku na naši svobodu. V jedné internetové diskusi jeden z jejích účastníků velmi trefně poznamenal, že Covid-19 je globální politicko-mocenský projekt. Zdá se, že je to tvrzení více než pravdivé.

Na příkladu České republiky můžeme s plnou vážností říci, že celé martyrium lockdownů, roušek, respirátorů a dalších absurdních omezení svobodného života, mělo na průběh epidemie nového koronaviru mizivý vliv.

Všichni se zabývají virem a nákazou a nemocí, kterou způsobuje. Málo či vůbec se však zabýváme těmi, kteří se stali samozvanými veleknězi nového covidového náboženství, kteří nás uvrhli do světa absurdních zákazů a omezení a za žádnou cenu se nechtějí oné moci nad našimi životy vzdát.

Václav Klaus

20. dubna 2021 – 30. výročí ODS. Co si o své straně myslíte do budoucna?

Před pěti lety jsme měli pocit, že 25 let ODS máme slavit, když už to neslavila fialovská ODS a svojí politickou zbabělostí si to vůbec netroufla připomínat a přihlašovat se k tomu. Udělali jsme velkou konferenci, udělali k tomu knižičku Vzestup a pád české pravice – 25 let ODS. Dnes by mě to vůbec nenapadlo. Dnes už se od ODS cítím být natolik daleko, že tolik vět, které jsem vám dnes k ODS řekl, jsem několik let nepronesl a spíš se tomu bránil.

8. a 9. října 2021 je datum letošních voleb do Sněmovny. Může to být datum, po nichž ODS jako strana původně definovaná coby pravicová vstoupí do koalice s ultralevicovými Piráty. Co by to pro vás znamenalo?

Jsem rád, že někdo také hodnotí Piráty tímto způsobem. Považuji Piráty za ex-

demie na světě s nejvyšším počtem obětí na počet obyvatel, přestože daleko déle než obyvatelé ostatních zemí žijeme v plošných omezeních daleko tvrdších než v našem okolí. Potvrzuje to zcela volný průchod epidemie naší zemí ze západu na východ v době nejtvrďšího lockdownu na jaře letošního roku.

Nikdo z falešných proroků, kteří zapříčinili tolik zbytečných škod a lidských neštěstí, však nebyl volán k zodpovědnosti.

demie na světě s nejvyšším počtem obětí na počet obyvatel, přestože daleko déle než obyvatelé ostatních zemí žijeme v plošných omezeních daleko tvrdších než v našem okolí. Potvrzuje to zcela volný průchod epidemie naší zemí ze západu na východ v době nejtvrďšího lockdownu na jaře letošního roku.

Nikdo z těchto falešných proroků, kteří zapříčinili tolik zbytečných škod a lidských neštěstí, však nebyl volán k zodpovědnosti. Žádné z jejich nesmyslných opatření nebylo podrobeno testu účinnosti a korigováno. Naopak, stále můžeme vidět, jak tyto zprofanované lidi diktují vládě a ministrům rozhodnutí, která konvenují pouze jejich parciálním zájmům, jak se snaží prodloužit svou moc natrvalo.

Žádné z nesmyslných opatření nebylo podrobeno testu účinnosti a korigováno.

Debakl vládní proticovidové politiky jasně prokázal, že jsme byli a jsme v rukou diletantů, kteří – po tom, co předvedli – nemají právo dále formulovat vládní politiku. Nestačí měnit ministry zdravotnictví, je třeba vyměnit ty psudoodborníky, kteří vládu k debaklu přivedli.

Úvodní slovo on-line představení nové publikace o kovidové hysterii, 28. dubna 2021

Třicet let ODS

trmní levici, která žije pokusem regulovat. Což je totálně antipravivý pohled. Za levici, která se primárně kochá a zabývá digitalizací. Aniž by se domýšlelo – možná jsou tak chytří, že to skrývají – že to je cesta do Číny. Je to také strana extrémně zelená, jak vidíme my, Pražáci, na chování pirátské vlády v Praze. Myslím, že se málo diskutuje o tom, že Pirátům nevedí razítka. Když to budou e-razítka. Neboli: základní definicí pravice přece vždy byl odpor vůči governmentu, vládě, státu. Pirátům nevedí, oni jen volají po e-governmentu. To jim přijde v pořádku. Pravice se, co svět světem stojí, snaží government minimalizovat. Piráti ho chtějí jen digitalizovat. To je cesta do Číny otevřená. Bohužel to voliči dostatečně nevědí. Političtí komentátoři totiž žijí na povrchu a tyto věci tak nehodnotí. Jestli dneska vzniká varianta Babiš versus Bartoš, tak mě víc a víc lidí píše dopisy ve smyslu: No, tak v tomto kontextu je lepší Babiš než Bartoš. Uvědomují si to tak, že to řada lidí prokoukla a začíná si hrůzu toho rozhodnutí uvědomovat.

Třeba tomu šlo čelit důsledně pravicovou politikou. Pokus učinil váš syn Václav, ale nedávno to zničehonic zabalil.

Co se podle vás stalo, že to dopadlo tak tristně?

Nemám důvod říkat nějaké detailnější důvody. Ne, myslím, že ani žádné převratné důvody neznám. Myslím, že těch tlaků na něj bylo v poslední době z různých stran více a více. Nikdo nevíme, jak se vytvářejí všechny ty preference. Myslím, že syna strašně trápilo, že se preference zastavily na dvou a půl až třech procentech. A nenacházela se žádná metoda, jak s tím jít dopředu. Příznám se, že i lidé jako já měli pocit, že to tam nalezlo nějaké své maximum. Proto jsem volal po hledání spojení všech, kteří totálně protestují proti covidové tyranii, která se tu dnes vede. Myslím, že ani to ho netěšilo. Chápal to jako, že trošku zpochybňuji, že poskočí z dvou a půl procenta na pět. Já o tom přitom neřekl ani slovo, hledal jsem někoho, koho budu moci volit.

V TV Prima jste řekl, že jedinými bojovníky proti vládním opatřením jsou Trikolóra a SPD Tomia Okamury. Právě jeho si váš syn vybral za hlavního soupeře. Namísto ODS, což se nabízelo...

To je tak vždycky. Když jsou dva kohouti na jednom smetišti, tak nejvíc bojují proti

sobě a ne proti kohoutovi, který je na smetišti jiném. Takže myslím, že syn měl pocit, že bojuje o stejné hlasy jako Tomio Okamura, zatímco bojoval o stejné hlasy jako Fiala. Anebo to věděl, ale nemyslel si, že je schopný udělat break through.

Vy sám jste před několika dny vydal Provolání nespokojených občanů. Kromě jiného se v něm píše: Chceme zase normálně žít. Jsou tam i věty: „Nemáme dostatečné politické zastoupení ve vládě a v parlamentu, vyjadřujeme hlubokou nespokojenost s dnešním stavem a poměry v naší zemi.“ Nemáte vy sám v úmyslu tím politickým zastoupením

být? Kandidovat do Sněmovny? Třeba se postavit do čela trosek hnutí Trikolóra?

Myslím, že postavit se do čela trosek Trikolóry, kde by nebyl můj syn, vůbec nepřichází v potaz. To by bylo interpretováno, že jsem se do těchto věcí vměšoval. Čili to nemohu, nechci a v žádném případě neudělám. To je věta A. My jsme od začátku používali pojem udělat něco širšího na podvozku Trikolóra. To bylo slůvko, které tu vznikalo, ale to se synovi nelíbilo. Myslím, že to je teď pasé. Pro mě ten podvozek neexistuje. Myšlenka, že by se vytvořil do voleb, to nevím s kým. Všem lidem, kteří mě nonstop žádají, abych něco udělal, dokola

říkám svoji známou repliku: Je bezvadné, že říkáte, když něco udělám, budete mě volit. Nezlobte se, ale to, že říkáte, že mě budete volit, je hezké, ale je to málo. Aby se mohla vybudovat strana, na to nestačí voliči. Vyžaduje to obrovskou věc, což se synovi v podstatě podařilo: mít celostátní strukturu. Bohužel, je to struktura, která zůstane v těchto volbách nevyužita, což považuji za obrovskou škodu.

Výběr z rozhovoru, který vedl Jaroslav Plesl a Petr Kolář, MF Dnes, 10. dubna 2021.

Celý rozhovor v nezkrácené podobě naleznete na webu IVK.

Duch Josepha McCarthyho obchází Česko

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

Poslankyně ODS Jana Černochová prostřednictvím twitteru požádala novopečeného ministra zahraničních věcí Jakuba Kulhánka, aby „s Ruskem domluvil výměnu politických vězňů za pana Václava Klause“. Ocejchování Václava Klause učinila po přečtení jednoho z jeho textů na webových stránkách Institutu Václava Klause.

Jana Černochová je dlouholetou poslankyní ODS a 1. místopředsedkyní poslaneckého klubu této strany, je předsedkyní branného a bezpečnostního výboru českého parlamentu, je starostkou Prahy 2 a hodlá na podzim kandidovat do sněmovny na velmi vysokém místě kandidátní listiny. Není to tedy ani politická začátečnice, ani politička bez adekvátního vlivu. Přinejmenším uvnitř své strany. Její kádrování názorů Václava Klause a jistě každého dalšího, kdo nesdílí její antiruský fanatismus, tak není možné odbýt mávnutím ruky.

Ne, že by se v Čechách po celá desetiletí nekonaly manévry proti lidem s rozdílnými názory, ale agresivita a sprostota, kterou poslankyně Černochová předvedla teď, je přece jen v našem politickém a společenském prostředí novou kvalitou. Novou kvalitou proto, že ač současná domácí i zahraniční politika České republiky nemá ani sílu, ani schopnosti pohnout s Ruskem byt' o milimetr – což musí být pro lidi typu Černochové mimořádně frustrující – proto je třeba „udělat si pořádek doma“. Jsou připraveni vyříditi si to nejen s těmi, kdo mají odlišný názor, kdo mají odvahu obhajovat jiný než „černochovský“ názor, ale za nepřátele demokracie považují dokonce i ty, kteří dostatečně silně a rozhodně proti Rusku nekřičí.

Jedním z nejostudnějších období americké vnitřní politiky byla nechvalně známá činnost vymítače komunistů, domnělých komunistů či údajných sympatizantů Sovětského svazu republikánského senátora Josepha McCarthyho. „Mccarthismus“ byl v důsledcích tak odporný, že dodnes přežívá jako symbol potlačování svobody slova, demagogie a účelových útoků na politické odpůrce. Byl to hon, který si uvnitř Ameriky

zorganizovali Američané a který americká společnost pár let tolerovala či dokonce vítala.

Nová kvalita útoků na názorové odpůrce, kterou odstartovala Černochová, je českou variantou „mccarthismu“, je naplněním komunistického sloganu „kdo nejde s námi, jde proti nám“, je potvrzením, že významná část české politiky se zamilovala do studenoválečnického slovníku i jednání – a takto bude s názorovými odpůrci i nakládat.

Nad slovy Jany Černochové nelze nechat zavírat vodu, protože ona v tomto postoji není osamocená. Je jednou z řady fanatických českých „rusobijců“ z ODS, TOP 09, KDU-ČSL či STAN. Jak vidět, „Vrbětice“ uvolnily v Čechách síly, před kterými je třeba svobodu slova a právo na vlastní názor rozhodně bránit.

26. dubna 2021

Jiří Weigl, Václav Klaus a Jiří Beran na křtu knihy Rozum proti kovidové panice a představení nového Newsletteru plus, 28. dubna 2021.

newsletterplus
DUBEN 2021

VÁCLAV KLAUS
a kolektiv IVK

ZNOVU O COVIDOVÉ HYSTERII: KDE JSME TEĎ?

Akutní medicínská fáze koronavirové krize je pravděpodobně za námi

Nežádáme vládu, aby to oficiálně vyhlásila, ale žádáme, aby to vzala při svém rozhodování v úvahu. A aby nás přestala strašit a zacházet s námi jako s malými dětmi.

Newsletter IVK plus 4/2021
Znovu o covidové hysterii: Kde jsme teď?
si můžete zdarma stáhnout na
www.institutvk.cz/newslettery

Velký ekonom Robert Mundell

Václav Klaus

V pondělí dopoledne, kdy se za mémi okny v pražských Kobylisích ozýval veselý smích dětí s velikonočními pomlázkami, jsem dostal smutný email z italského městečka (spíše vesnice) Santa Colomba od Valerie Natsios-Mundell, ve kterém oznamovala, že po dlouhé nemoci zemřel její manžel, jeden z posledních žijících velíkánu ekonomie dvacátého století, Robert (neslyšel jsem však, že by někdo řekl něco jiného než Bob) Mundell.

Robert Mundell byl u nás poměrně dobře znám. Setkal se s ním každý student ekonomie, který se zabýval makroekonomickými tématy.

V polovině minulého desetiletí utrpěl vážnou mozkovou mrtvici, která mu značně omezila život, ale nebránila tomu, aby ve svém půvabném toskánském zámečku každoročně v červenci nepořádal svou sice malou, ale velmi prestižní konferenci, které se zúčastňovali slavní ekonomové a bankéři z celého světa. Měl jsem tu čest být opakovaně mezi nimi.

Konferenci organizoval od roku 1976, nejdříve na různých italských místech (já byl první v Bologni) a od okamžiku, kdy dostal peníze za Nobelovu cenu, které použil na koupi chátrajícího toskánského zámečku, se tato konference konala tam. O přestávkách jsme chodili „nadýchat se“ do zámečkové parku a obdivovali tamní květena a spousty koček. Mundellova žena mi napsala, že minulou středu naposledy sešel do parku, obdivoval kvetoucí keře a květiny, na slunci usnul a do nedělního rána se neprobudil. Nezemřel na covid, ale na nádorové onemocnění.

Mundell se ve svém nejslavnějším článku „A Theory of Optimum Currency Areas“ zamýšlel nad tím, jak vznikají měnové zóny a kdy mají smysl. Tento článek je kánonický.

Robert Mundell byl u nás poměrně dobře znám. Setkal se s ním každý student ekonomie, který se zabýval makroekonomickými tématy. Když jsem v Praze v lednu 2000 pořádal seminář na téma „Robert Mundell – laureát Nobelovy ceny za ekonomii 1999“, řekl jsem, že dostal nejvyšší ocenění, jaké

ekonom může dostat, za „analýzu měnové a fiskální politiky při různých režimech měnových kursů a za analýzu optimálních měnových zón“.

Optimální měnovou zónou je taková geografická oblast, která má vysokou mobilitu faktorů uvnitř a nízkou mobilitu faktorů navenek.

Když v březnu 2001 dostal na pražské Vysoké škole ekonomické čestný doktorát, řekl jsem ve svém laudaciu, že si ekonomové se jménem Mundell spojují slova: „otevřená ekonomika, makroekonomie, fixní a flexibilní měnové kursy, stabilizační politika státu, zahraniční obchod a mezinárodní pohyby kapitálu, monetární pohled na platební bilanci a optimální měnové zóny“. Teď nemá smysl všechny tyto věci v krátkosti analyzovat. Vyberu si proto jen jedno téma, kterým se stal nejvíce známým a tím je problematika optimálních měnových zón.

Mundell, Kanadán, který vystudoval ekonomii na univerzitě ve Vancouveru, se ve svém nejslavnějším článku „A Theory of Optimum Currency Areas“ (z roku 1961) zamýšlel nad tím, jak vznikají měnové zóny a kdy mají smysl. Tento článek je kánonický. Asi jsem necitoval častěji žádný jiný, než ten.

Troufám si říci, že byl v této oblasti ekonomie Robert Mundell nejkreativnějším ekonomem celé druhé poloviny dvacátého století.

Mundell v něm jako klíčový rozlišující faktor uvádí aspekt mobility výrobních faktorů. Optimální měnovou zónou je taková geografická oblast, která má vysokou mobilitu faktorů uvnitř a nízkou mobilitu faktorů navenek. Jen ta má mít společnou měnu a navenek flexibilní měnový kurs. Již před 45 lety s vysokou předvídatelostí napsal:

„otázka se zužuje na to, zda může být západní Evropa označována za jeden region“. Proto ho citují jak přívrženci jednotné evropské měny, tak její odpůrci. Jde však o to, je-li dnešní Evropská unie regionem ve smyslu jím definované optimální měnové zóny, či nikoli.

V roce 1996 napsal R. Mundell ke svému původnímu článku jistý dodatek, který nazval „Updating the Agenda for Monetary Union“. Mimo jiné v něm dovysvětluje genezi svých názorů. Pro něho to vždy bylo součástí debaty o fixních a flexibilních kursech. Proto zkoumal téma: když je tolik dobrých důvodů pro flexibilní kursy, proč je např. nemá mít i jeho rodná Britská Kolumbie vůči zbytku Kanady? Nebyla v tom ambice v Britské Kolumbii propagovat samostatnou měnu, byl v tom teoretický zájem hledat podmínky, kdy platí a kdy neplatí známé argumenty ve prospěch flexibilních kursů.

V sedmdesátých letech R. Mundell předvídal, že systém flexibilních kursů povede ke vzniku měnových unií a že právě z tohoto důvodu budou v budoucnu fixní kursy dočasnou výjimkou, nikoli pravidlem.

V sedmdesátých letech R. Mundell předvídal, že systém flexibilních kursů povede ke vzniku měnových unií a že právě z tohoto důvodu budou v budoucnu fixní kursy dočasnou výjimkou, nikoli pravidlem.

Pro nás mají tyto myšlenky velmi srozměrný rozměr. Prožili jsme rozpad jedné měnové zóny, Československa, a sledovali jsme vznik jiné měnové zóny, Německa. Neméně pozorně musíme sledovat evropskou diskusi o jednotné měně.

Troufám si říci, že byl v této oblasti ekonomie Robert Mundell nejkreativnějším ekonomem celé druhé poloviny dvacátého století.

Lidové noviny, 7. dubna 2021

Předplatné IVK na rok 2021

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz